

בעניין:

1. אבו ג'מאל
2. אבו ג'מאל, ת"ז
3. אבו ג'מאל, ת"ז
4. אבו ג'מאל, ת"ז
5. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע"ר

ע"י ב"כ עוה"ד בנימין אחסתרובה (מ"ר 58088) נועה דיאמונד (מ"ר 54665) ו/או סיגי בן ארי (מ"ר 37566) ו/או ו/או חוה מטרס-עירון (מ"ר 35174) ו/או ענת גונן (מ"ר 28359) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או בילאל סביחאת (מ"ר 49838) ו/או עביר גובראן-דכוור (מ"ר 44346) ו/או נאסר עודה מ"ר 68398

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נגד -

1. שר הפנים
2. יו"ר הוועדה ההומניטארית המייעצת לשר הפנים
3. ראש רשות האוכלוסין וההגירה
4. השר לביטחון הפנים
5. משטרת ישראל

באמצעות פרקליטות המדינה
רח' צלאח-א-דין 29, ירושלים
טל: 02-6466590; פקס: 02-6466713

המשיבים

עתירה דחופה נגד גירוש מישראל

מוגשת בזאת עתירה דחופה כנגד החלטת המשיב 1, שר הפנים (להלן: **המשיב**) לבטל את היתר השהייה בישראל של העותרת, אמם של שלושה קטינים תושבי ישראל (העותרים 2-4), החלטה פגומה שנתקבלה ללא הליך תקין, ללא מתן זכות טיעון וכפועל יוצא מכך, ללא שקילה ראויה של כלל הנסיבות.

ההחלטה נושאת את התאריך 25.11.2014 אולם הומצאה לבאי כוחה של העותרת, לאחר פניות ודרישות דחופות מאז יום 26.11.2014, רק היום, 30.11.2014.

בקשה דחופה למתן צו ביניים למניעת הרחקה מישראל

כפי שיפורט להלן, העותרת, אמם של שלושה קטינים תושבי קבע בישראל, עומדת בפני הרחקה מידידת מישראל, לאחר הליך "בזק" פגום מיסודו, ללא עריכת שימוע וללא בחינת מכלול הנסיבות. הנה כי כן, בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להורות בצו למשיבים שלא להוציא אל הפועל את החלטתם בדבר הרחקת העותרת מישראל, וזאת, עד למיצוי זכויותיה בפני בית משפט נכבד זה. הצו המבוקש דרוש כדי לשמר את המצב הקיים ולמנוע את ההתרחשות של אחת משתי חלופות, שתיהן פוגעניות ובלתי סבירות: קריעת העותרת מעל ילדיה הרכים, תושבי ישראל, או גירושם של הילדים תושבי הקבע לשטחים יחד עם אימם.

עוד יודגש כי המשטרה דורשת את התייצבותה של העותרת בתחנת "לב הבירה" במגרש הרוסים בדקות אלו ממש, והעותרים חוששים שייפתח נגד העותרת הליך של הרחקה מישראל בלא שניתנה לה שהות לתקוף את עצם ההחלטה שמכוחה היא תורחק.

לאור העובדה שככל הידוע לעותרים, מעולם לא הועלתה כנגד העותרת כל טענה ביטחונית, ולא נטען כי עצם שהייתה בישראל מסוכנת או מסכנת את ביטחון הציבור, ברי כי מאזן הנוחות דורש את הוצאת הצו המבוקש.

העובדות

1. העותרת 1 (להלן: **העותרת**), אבו ג'מאל, תושבת השטחים במקור, הינה אלמנתו של ג' אבו ג'מאל, אחד ממבצעי הפיגוע בבית הכנסת בשכונת הר נוף, ואמם של שלושה ילדים קטינים, העותרים 2-4, ילידי 2008, 2010 ו-2012 בהתאמה (להלן גם: **הילדים**). הילדים הינם תושבי ישראל ורשומים כתושבי קבע.
2. העותרת לקחה חלק בהליך איחוד משפחות עם בעלה משנת 2009. ההיתר הנוכחי שבידה בתוקף עד מאי 2015.
- ההיתר הנוכחי של העותרת מצ"ב ומסומן ע/1.
3. ביום 26.11.2014 התפרסמו ידיעות באמצעי התקשורת, לפיהן המשיב ביטל את אשרת השהייה של העותרת. באותו מועד, העותרת כלל לא קיבלה הודעה בעניין.
4. אי לכך, פנו הח"מ באותו יום למשיב בפנייה בהולה בכדי לברר האם מדובר בדיווח נכון ומדויק. הח"מ העירו, כי במידה והדיווח נכון, הרי שמדובר בהתנהלות פסולה, שכן לא יתכן שאדם ילמד על חריצת גורלו מכלי התקשורת ולא מהגורם עצמו שקיבל את ההחלטה לגביו.
5. כמו כן נטען, שבמידה והדיווח אכן מדויק, הרי שנפל פגם חמור בהליך שקדם להחלטה על ביטול האשרה, שכן היא התקבלה ללא שקדמה לנתינתה כל הודעה על כוונה לבצעה; ללא מתן זכות טיעון בכתב ובע"פ ובליווי עו"ד; ולכאורה מבלי

שנשקלו הנסיבות הפרטניות של משפחתה של העותרת. כך, למשל, ספק רב אם ניתן משקל כלשהו – אם בכלל – לעובדה כי שניים מילדיה של העותרת סובלים מבעיות רפואיות כרוניות. התנהלות זו, כך נטען, מנוגדת לכללי המינהל התקין ולפסיקות בית המשפט העליון.

6. בשולי המכתב נדרש המשיב: לאשר האם הדיווח המתפרסם בכלי התקשורת השונים נכון ומדויק; להעביר לבאי כוחה של העותרת העתק של החלטתה על ביטול ההיתר של העותרת, במידה וניתנה החלטה כזו; באם ההיתר אכן בוטל, לבטל את החלטתה שהביאה לכך ולנקוט תחתייה בהליך מינהלי תקין; להעביר לבאי כוחה של העותרת כל הודעה עתידית בעניינה של העותרת.

פנייה דחופה למשיב מיום 26.11.2014 מצ"ב ומסומנת ע/2.

7. באותו יום התברר גם, כי ביטוח הבריאות הממלכתי של העותרים 2-4, הילדים, נשלל. פנייה דחופה שנשלחה למנכ"ל המוסד לביטוח לאומי מיד עם היוודע דבר השלילה, לא זכה למענה.

פנייה דחופה למנכ"ל המוסד לביטוח לאומי מיום 26.11.2014 מצ"ב ומסומנת ע/3.

8. ביום 28.11.2014, ועוד בטרם נתקבלה כל תשובה או התייחסות של המשיב, נודע לעותרת כי היא מתבקשת לסור ביום א', 30.11.2014, לתחנת המשטרה במגרש הרוסים ולקבל שם צו הרחקה מן הארץ אשר הוצא בעניינה. הנה כי כן, **החלטת המשיב מוצאת אל הפועל באופן מידי.**

9. ביום 30.11.2014 ניגש מיופה כוחה של העותרת, הח"מ, לתחנת המשטרה במגרש הרוסים לאסוף בשמה של העותרת את הצו. שוטר בשם יגאל אלמליח מסר לח"מ כי הוא נתבקש למסור לעותרת שמרגע קבלת ההודעה בעניין ביטול ההיתר שלה, שהייתה בישראל אינה חוקית. השוטר אמר שאין בידי צו פורמאלי לתת לח"מ להעביר לעותרת, וכי הזימון לתחנת המשטרה היה בכדי להסביר לה את שמסר לח"מ.

10. בניי לבניי, כאשר סרו בני המשפחה ביום 30.11.2014 ליחידת הדואר בשכונתם, התברר כי ביום 19.11.2014 נשלח להם מכתב מלשכת רשות האוכלוסין בירושלים המזרחית, בזו הלשון:

לאור מותו של בן זוגך ההליך המדורג פסק. הריני להודיעך כי **אנו שוקלים** להפסיק היתרי הכניסה לישראל אשר אושרו לך מכת הבקשה שבנדון. לשם כך מועבר תיקך לקבלת **המלצה** בוועדה המקצועית המייעצת לשר הפנים לפי סעיף 1א לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה).

הודעה מלשכת רשות האוכלוסין בירושלים המזרחית מיום 19.11.2014 מצ"ב ומסומנת ע/4. (ההדגשות הוספו, ב.א., נ.ד.).

11. העותרת הודיעה לחתומים מטה מיד עם קבלת המכתב הנ"ל, והם בתורם התקשרו מיד למזכירות המשיבה 2 (להלן גם: **הוועדה**). באין מענה במזכירות הוועדה, פנו ללשכת המשיב בכדי לברר האם העבירה הוועדה המלצה למשיב, והאם זה האחרון קיבל החלטה סופית בעניינה של העותרת. מלשכת המשיב הפנו את החתומים מטה חזרה למזכירות הוועדה. מזכירת הוועדה, גב' מזל, סירבה להעביר לבאי כוחה של העותרת את החומרים וההחלטות בעניינה ללא אישורה של המשיבה 2, עו"ד רוזנטל, אשר שוהה בחוץ לארץ. מזל אף סירבה לבקשת הח"מ ליצור קשר עם גב' רוזנטל. כל הפצרותיו של בא כוחה של העותרת וטענותיו שהעותרים ובאי כוחה מועמדים מול שוקת שבורה, כשהעותרת על סף גירוש – עלו בתוהו. בשיחה נוספת ללשכת המשיב, עם גב' מלי, הופנו הח"מ ללשכה המשפטית של רשות האוכלוסין. בהמשך לכך פנו הח"מ למזכירת היועץ המשפטי לרשות האוכלוסין בטלפון ובדוא"ל. כל שנענו היה כי העניין בטיפול.

תרשומת דוא"ל למזכירת יועמ"ש רשות האוכלוסין מצ"ב ומסומנת ע/5.

12. בשעה 14:40 התקשר השוטר יגאל אלמליח למשרדי העותרת 5 והודיע, כי אם העותרת לא תגיע לתחנת מגרש הרוסים, הוא "יגיע אליה".

13. רק בשעה 15:11 קיבלו באי כוחה של העותרת, סוף סוף, את החלטת המשיב **מיום 25.11.2014** בעניינה של העותרת. נימוקי ההחלטה לבטל את היתר שהייה של העותרת היו: א) התא המשפחתי "הפסיק להתקיים" לאחר מות הבעל; ב) העותרת הייתה בעלת היתר שהייה משנת 2010 "בלבד"; ג) "הוועדה בדקה ומצאה" כי "כמעט" כל בני משפחתה של העותרת הינם תושבי אזור המתגוררים בסוואחרה כך שאין מניעה לשובה של העותרת להתגורר שם יחד עם משפחתה; ד) לא נמצא כל טעם הומניטארי מעבר לאמור להמשך שהיית העותרת בישראל.

החלטת המשיב מיום 25.11.2014 מצ"ב ומסומנת ע/6.

14. הנה כי כן, העותרת עומדת בפני סיכון ממשי ומידי של הרחקה מישראל, מבלי שניתנה לה כל אפשרות למצות את זכויותיה בפני הערכאות. מכאן עתירה דחופה זו ומכאן הבקשה הדחופה לצו למניעת הרחקתה של העותרת.

המסגרת המשפטית

15. להלן ייטען כי העותרת נפלה קורבן להליך "בזק", זכותה הבסיסית לשימוע וטיעון נפגעה קשות וכתוצאה מכך – פגעה התנהלותו של המשיב גם בזכויותיהם של ילדי העותרת, תושבי קבע במדינת ישראל. כתוצאה משלילת זכות השימוע של העותרת התקבלה החלטת המשיב על בסיס עובדות חלקיות ומגמתיות. נפרט.

האמנם היה צורך ב"הליך בזק"?

16. מצופה היה, כי דווקא בעת קשה זו, בה הרוחות סוערות, הדרג המיניסטריאלי הבכיר יהיה זה שינהג באופן אחראי, תוך הפעלת שיקול דעת ובחינת מכלול הנסיבות, והימנעות מנקיטת צעדים מרחיקי לכת נגד חפים מפשע. לא כך היה.
17. הפגם החמור שנפל בהתנהלות המשיב נובע גם מהעובדה, כי לא נטענה כנגד העותרת כל טענה ביטחונית. לא נטען כי שהותה בירושלים מסוכנת. אין כל הצדקה לפעולת ה"בזק" של המשיב כנגד העותרת, תוך כדי הענשתה בגין מעשה שלא ביצעה ופגיעה חמורה בילדיה הקטנים, תושבי מדינת ישראל.
18. להרחקת העותרת מישראל תהיה אחת משתי השלכות חמורות: הרחקה דה-פקטו של ילדיה, תושבי קבע במדינת ישראל, יחד עמה, או קריעת הילדים מעל אימם. בטרם קבלת החלטה אשר השלכותיה כה חמורות, ופגיעה כה קשה בזכויות ובעקרון טובת הילד באופן כה דרמטי, היה על המשיב לשקול את צעדיו כדבעי.

זכות הטיעון והחובה לערוך שימוע

19. זכות הטיעון בפני רשות מינהלית, השוקלת או עומדת לבצע פעולה הפוגעת בזכות או באינטרס של הפרט, הוכרה כזכות ראשונה במעלה, ומתווה חלק מכללי הצדק הטבעי (ראו למשל: בג"ץ 3/58 ברמן נ' שר הפנים, פ"ד יב 1493, 1508; בג"ץ 3379/03 מוטסקי נ' פרקליטות המדינה, פ"ד נח(3) 865, 899; בג"ץ 5627/02 סייף נ' לשכת העיתונות הממשלתית, פ"ד נח(5) 70, 75).
20. אך לאחרונה קבע בית משפט נכבד זה, כי "המפתח להפיכת השימוע להליך אמיתי הוא, כי למבקשים יינתן מידע ממשי, ככל הניתן, אם גם במגבלות מובנות, כך שיאפשר להם להתכונן להליך כראוי". (עע"ס 1038/08 מדינת ישראל נ' ג'עביץ, לא פורסם. להלן: עניין ג'עביץ).
21. כך, נקבע בסעיף ל"א לפסק הדין בעניין ג'עביץ, כי על מנת לממש את זכות הטיעון המוקדמת, הליך השימוע יבוא "לאחר הודעה מפורטת ככל הניתן בדבר הסיבה שבגינה נשקל דחיית הבקשה, על מנת שיוכלו המבקשים להכין את עצמם כראוי לקראתו" (ההדגשה הוספה, נ.ד.).
22. באשר לאנשים הזכאים לקיום שימוע בעניינם, נקבע כי:

נקבע בפסיקתו של בית משפט זה, כי זכות הטיעון נתונה הן לאזרח ישראלי, שאינטרס מוגן שלו עלול להיפגע, והן לתושב או אזרח זר, שכן הפסיקה נוקטת בלשון "אדם" העלול להיפגע מההחלטה המנהלית, ואין מדובר, אך ורק, ב"אזרח" (בג"צ 3495/06 הרב הראשי לישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה [פורסם בנבו] [30.7.2007]).

(עע"ס 4231/12 **בוטובסקי נ' משרד הפנים**, פורסם בנבו. ההדגשות הוספו, ב.א., נ.ד.).

23. ובאשר למועד עריכת השימוע נקבע באותו עניין כדלהלן:

"זכות הטיעון", המוצאת את ביטוייה, לעיתים, במה שקרוי "שימוע", **צריכה להינתן טרם קבלת ההחלטה המנהלית**, כאשר זכות זו יכולה ללוש צורות שונות, "יש שהשמיעה היא בכתב ויש שהשמיעה היא בעל פה. כאשר השמיעה היא בעל פה יש שהיא נעשית בצוותא חדא ובנוכחות כל הנוגעים בדבר, ויש שהיא נעשית בשלבים, כאשר כל צד נשמע בתורו" (בג"צ 161/84 חברת ווינדמיל בע"מ נ' שר הפנים, פ"ד מב(1) 796,793 (1988)); וראו גם, עע"ס 4013/06 אקרשטיין נ' מנהל מקרקעי ישראל [פורסם בנבו] (4.12.2008); בג"צ 3194/10 דוריאנו נ' שר הביטחון [פורסם בנבו] (23.3.2011); דפנה ברק-ארז משפט מינהלי כרך א 515 (2010)).

(שם, ההדגשה הוספה, ב.א., נ.ד.).

החלטת המשיב

24. לאור העובדה כי המשיבים לא טרחו לערוך בעניינה של העותרת שימוע ולאפשר לה להעלות בצורה מסודרת את טענותיה, אין זה מפתיע כי נפלו פגמים מהותיים בהנמקת המשיב את החלטתו.

25. החלטת המשיב מתעלמת לחלוטין מקיומם של העותרים 2-4, ילדיה הקטינים של העותרת, תושבי קבע במדינת ישראל. כאשר המשיב קובע כי עם מותו של הבעל "התא המשפחתי הפסיק להתקיים" הוא מעלים עין בצורה בוטה מהיותם של הילדים חלק מהתא המשפחתי. כך גם כאשר המשיב מציין כי "כמעט" כל בני משפחתה של העותרת מתגוררים בסוואחרה, הוא לא טורח לציין כי ה"כמעט" לא כולל את ילדיה של העותרת.

26. המשיב קובע שהעותרת הייתה בעלת היתר שהייה משנת 2010 "בלבד" (לטענת העותרת היא לקחה חלק בהליך המדורג משנת 2009) – ואולם, מדובר בתקופה של כמעט 5 שנים, כמעט אורך ההליך המדורג ה"רגיל" לבני זוג של תושבי קבע, לולא הוראת השעה.

27. לבסוף, המשיב קובע שלא נמצא כל טעם הומניטרי מיוחד למתן היתר שהייה. הכיצד יודע זאת המשיב, מבלי שנערך כל שימוע בעניינה של העותרת?

סיכומם של דברים

28. המשיב אמנם הודיע לעותרת על הפסקת ההליך המדורג ועל העברת עניינה למשיבה 2. ואולם, מאותו שלב, התקיים הליך בזק – שלמהירות הוצאתו אל הפועל לא הייתה שום הצדקה נראית לעין – ומבלי שניתנה לעותרת אפשרות להעלות טענותיה בפניו. עוד חטא המשיב כאשר לא העביר לעותרת את ההחלטה הסופית בעניינה, אלא רק כאשר התערבו בעניין באי כוחה וגם זאת במאמצים ניכרים ובהעברתם מגורם לגורם.

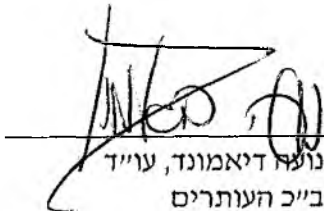
29. כל זאת, כאשר גורמי האכיפה מאיימים על העותרת בבירונות של ממש.

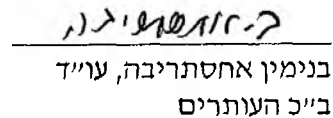
30. נראה, כי להתנהלות המשיבים הפזיזה, המענישה אנשים שידם לא הייתה במעל, לא הייתה כל הצדקה למעט הרצון להראות "תוצאות בשטח". עתירה זו מוגשת בדרישה לבטל את החלטת המשיב, ותחתיה לנקוט בהליך מינהלי תקין, כך שיתאפשר לעותרת להעלות טענותיה בפני המשיב ולמצות זכויותיה בפניו בתי המשפט.

31. מפאת דחיפות הדברים, עתירה זו מוגשת בפירוט מינימאלי. העותרים ישלימו כל טיעון אם יתבקשו לעשות כן בהוראת בית המשפט הנכבד.

32. הנה כי כן, בית המשפט הנכבד מתבקש לקבל את העתירה כמפורט בראשה.

ירושלים, 30 נובמבר 2014.

נופר דיאמונד, עו"ד
בי"כ העותרים

בנימין אחסתרובה, עו"ד
בי"כ העותרים